

Svetnice in svetniki

Mestni svet

Številka: 122-2/2018-4-(47/15)
Datum: 28. 2. 2018

Zadeva: Poročilo o delu Lokalne akcijske skupine za preprečevanje zlorabe drog v Mestni občini Kranj za leto 2017

Lokalna akcijska skupina za preprečevanje zlorabe drog v Mestni občini Kranj (v nadaljevanju LAS) je bila ustanovljena leta 1999. Sestavljena je iz predstavnikov otroškega varstva, osnovnih in srednjih šol, mladih, sociale, zdravstva, policije, krajevnih skupnosti, nevladnih organizacij in občinske uprave, ki se pri svojem delu srečujejo s problematiko zasvojenosti.

LAS je v letu 2017 pripravila operativni program za Mestno občino Kranj, ki ga je potrdil župan Mestne občine Kranj, naredila je oceno stanja na področju zlorabe drog iz preventivnega in kurativnega vidika, zagotavljala je koordinacijo dela strokovnih služb, ki se s problematiko drog ukvarjajo na vseh treh ravneh preventive (primarna, sekundarna in terciarna). Nadalje je LAS zagotavljala usklajenost lokalnih programov preprečevanja zlorabe drog, se povezovala z drugimi lokalnimi akcijskimi skupinami v Sloveniji ter osnovnim in srednjim šolam ter vrtcem v mestni občini Kranj zagotovila sredstva za sofinanciranje preventivnih programov za katere so se odločili.

OPIS IZVEDENEGA PROGRAMA

1. Izvajanje preventivnih programov v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah:

LAS je za izvajanje preventivnih programov v šolskem letu 2017/18 v vrtcih, OŠ in SŠ ter Dijaškem in študentskem domu Kranj objavila javni razpis v višini 11.600,00 €, od tega za vrtce predvidoma 900 €, za osnovne šole 6.950 € in za srednje šole ter DŠD 3.750 €. Izbranim prijaviteljem je bil v mesecu juniju 2017 izdan sklep in posredovana pogodba za izvajanje preventivnih programov v šolskem letu 2017/2018. Izbranim prijaviteljem pa bodo sredstva za izvedene preventivne programe nakazana v proračunskem letu 2018. Ker šole izvajajo program za šolsko leto in ker v tistem obdobju proračun za leto 2018 še ni bil sprejet in ni veljal so bila izbranim prijaviteljem v sklepu in pogodbi sredstva dodeljena v okvirni višini, s tem, da v primeru, da bi se višina sredstev v veljavnem proračunu Mestne občine Kranj za leto 2018, namenjena za sofinanciranje preventivnih programov v Mestni občini Kranj za šolsko leto 2017/2018, spremenila, se sklep dopolni in sklene dodatek k pogodbi. V proračunu za leto 2018 so bila sprejeta sredstva kot so bila planirana, kar pomeni za sofinanciranje preventivnih programov v Mestni občini Kranj v šolskem letu 2017/2018 v višini 11.600,00 €.

Vrtci, osnovne in srednje šole so začeli delavnice in predavanja izvajati v mesecu septembru 2017 zaključili pa jih bodo v mesecu juniju 2018. Skupno so vrtci prijaviili 10 predavanj (20 ur), osnovne šole so prijaviile 101 delavnic, kar pomeni skupno 186 ur (od tega 18 ur na temo alkohol, tobak in druge nelegalne

droge 45 ur, zasvojenost od računalnika 53 ur, nasilje med vrstniki 29 ur, motnje hranjenja 12 ur, oblikovanje samopodobe 33 ur) ter 14 predavanj za starše in srednje šole 68 delavnic, kar pomeni skupno 119 ur (od tega 34 ur na temo alkohol, tobak in druge nelegalne droge 40 ur, zasvojenost od računalnika 16 ur, nasilje med vrstniki 46 ur, motnje hranjenja 5 ur, pozitivna samopodoba 12 ur), in sicer:

Vrtci 900,00 €:

- OŠ Stražišče v višini 100,00 € za izvedbo predavanja Vzgoja odgovornega otroka.
- OŠ Predoslje v višini 100,00 € za izvedbo predavanja Prijazna vzgoja - resen problem.
- OŠ Franceta Prešerna v višini 100,00 € za izvedbo predavanja Vzgoja za zdravje otrok.
- Zasebni vrtec Dobra teta v višini 200,00 € za izvedbo dveh predavanj: in sicer izmed prijavljenih treh predavanj bodo sami izbrali dve predavanji, ki ju bodo izvedli. Prijavili so naslednja predavanja: Verbalno in neverbalno nasilje; Pozitivna samopodoba otrok in spodbujanje lepega vedenja; Smeh in ljubezen.
- Kranjski vrtci v višini 400,00 € za izvedbo štirih predavanj: Otroci in agresivnost – kako jo razumeti in kako ukrepati; Trening komunikacije z otrokom; Televizijski junaki in radovedni hitri prstki in Pozitivna samodisciplina.

Osnovne šole 6.950,00 €:

- OŠ Stražišče v višini 1.395,20 €, in sicer delavnice za: učence 6. razredov (Kako reči ne, Spletno nasilje, Beseda lahko močnejše udari kakor pest) in učence 9. razredov (Spletne aktivnosti) ter dve predavanji za starše (Tanka črta odgovornosti, Spletno nasilje).
- OŠ Simona Jenka v višini 544,00 €, in sicer delavnice za: učence 6. razredov (Izzivi mladostništva) in učence 8. razredov (Računalnik, mobilni telefon, kako lahko preprečimo zasvojenost).
- OŠ Franceta Prešerna v višini 594,78 €, in sicer delavnice za: učence 7. razredov (Spletno nasilje, Zasvojenost s spletom in računalnikom) in učence 9. razredov (Nelegalne in legalne droge, Nasilje med vrstniki) ter predavanje za starše (Vzgoja otroka, odgovornost in postavljanje meja).
- OŠ Orehek v višini 660,00 €, in sicer delavnice za: učence 7. razredov (Vrt užitek) in učence 9. razredov (Splet kot magnet za najstnike in spletkarimo proti nasilju) ter predavanje za starše (Kemične in nekemične odvisnosti).
- OŠ Jakoba Aljaža v višini 1.063,20 €, in sicer delavnice za: učence 7. razredov (Mladi in alkohol, Svet brez nasilja) in učence 8. razredov (Odvisnost od računalnika, Zastrupitev z nedovoljenimi drogami in prva pomoč, Odvisnost in odnos do psihoaktivnih snovi, Motnje hranjenja) ter dve predavanji za starše (Pridobivanje učnih navad, Odziv mladega človeka na stres in odpravljanje posledic).
- OŠ Matije Čopa v višini 728,00 €, in sicer delavnice za: učence 4. razredov (Spletne skrivnosti, Pametno odločanje za spletno sporočanje) in učence 5. razredov (Verbalno in fizično nasilje, Aktivno preživljanje prostega časa) ter predavanje za starše (Družinska e-pravila).
- OŠ Predoslje v višini 977,12 €, in sicer delavnice za: učence 7. razredov (Spletno nasilje, Varna in odgovorna uporaba spleta, Beseda lahko močnejše udari kakor pest) in učence 8. razredov (Zasvojenost in odnos do psihoaktivnih snovi, Digitalni državljani, Mobilna in družbena omrežja, Mladi in alkohol, Strpnost do drugih) ter tri predavanja za starše (Razvoj bralne pismenosti; Kaj potrebuje najstnik od staršev; Kaj omogoča družinska miza ter Pomembnost postavljanja meja in vzgoja za vrednote).
- OŠ Staneta Žagarja v višini 516,00 €, in sicer delavnice za: učence 7. razredov (Učinkovita komunikacija in reševanje konfliktov, Digitalni državljani) in učence 8. razredov (Odvisnost in zasvojenost od alkohola) ter predavanje za starše (Kako pomagamo otrokom v stiski).
- OŠ Helene Puhar Kranj v višini 471,70 €, in sicer delavnice za: učence III. stopnje (Postavi se na svojo stran; Jaz sem ok, ti si ok; Motnje hranjenja; Diskriminacija; Človekove sposobnosti; Kvalitetno preživljanje prostega časa; Krepitev varovalnih faktorjev za razvoj zasvojenosti) in učence 7. razredov (Kvalitetno preživljanje prostega časa; Krepitev varovalnih faktorjev za razvoj zasvojenosti; ali delavnico Postavi se na svojo stran ali Jaz sem ok, ti si ok; ali delavnico Postavi se na svojo stran ali Jaz sem ok, ti si ok) ter predavanje za starše (Nenasilna komunikacija in reševanje konfliktov).

Srednje šole 3.750,00 €:

- Gimnazija Franceta Prešerna v višini 1.321,18 €, in sicer delavnice za: dijake 2. letnikov (Osveščena uporaba spleta in družbena omrežja, Prevenција pred drogami) ter dijake 1. letnikov (Nasilje: Kaj je to in kaj lahko naredim).
- Gimnazija Kranj v višini 989,78 €, in sicer delavnice za: dijake 1. letnikov (Zasvojenost od računalnika) ter dijake 2. letnikov (Nasilje med vrstniki).
- Šolski center Kranj v višini 1.439,04 €, od tega:

Srednja tehnična šola in Strokovna Gimnazija delavnice za dijake 2. letnikov (Droge, lažni sli, Alkohol, ne hvala, Osveščena uporaba spleta in družbena omrežja),
Srednja ekonomska storitvena in gradbena šola delavnice za dijake 2. letnikov (Labirint omame, Medvrstniško nasilje).

2. Inštitut Utrip je skupaj z LAS sodeloval v pilotni fazi evropskega projekta »Stad in Europe«. Projekt sofinancira Evropska komisija, s ciljem izvedbe in širitve preventivnega pristopa, ki temelji na švedskem učinkovitem preventivnem programu STAD, ki ga že vrsto let uspešno izvajajo Stockholm in druga švedska mesta. Projekt se izvaja v 7 evropskih državah in se osredotoča na zmanjševanje tveganega in škodljivega pitja med mladimi. Cilj projekta je preučiti, kako se učinkoviti elementi pristopa STAD lahko kulturno prilagodijo in uporabijo v drugih okoljih. Projekt se je pilotno izvajal v Kranju, in sicer se je kot pivsko okolje analiziralo nočno življenje. Ciljna skupina so bili mladi od 15. do 30. leta starosti. Preučevala se je zlasti prodaja in dostopnost alkohola s strani mladoletnih in opitih v kranjskih (nočnih) lokalih; možnost vstopa opitih v lokale; spoštovanje zakonodaje s področja alkohola v lokalih, usposobljenost osebja lokalov glede spoštovanja zakonodaje s področja alkohola; aktivnosti »skritih kupcev« itd.

Na območju Mestne občine Kranj so se v obdobju od oktobra do decembra 2017 izvajale aktivnosti, katerih namen je bil občutno zmanjšati prodajo alkoholnih pijač mladoletnim in vidno opitim mladim s strani kranjskih nočnih lokalov, kar je med drugim tudi vsesplošen slovenski problem. Uvodna akcija, v kateri so oktobra letos sodelovali mladi aktivisti Mladinske zveze Brez izgovora Slovenija ter mladi poklicni in amaterski igralci, je pokazala, da je stanje slabo, in da mladoletni (brez preverjanja starosti) ter vidno opiti mladi v kranjskih lokalih zlahka pridejo do alkoholnih pijač. Akcijo sta usklajevala Inštitut »Utrip« in Lokalna akcijska skupina (LAS) za preprečevanje zasvojenosti v Mestni občini Kranj.

V sklopu akcije je Inštitut »Utrip« sredi meseca novembra izvedel tudi krajši trening osebja v izbranih nočnih lokalih, ki se ga je udeležilo osebje iz štirih kranjskih nočnih lokalov. Trening je vključeval zlasti teme, kot so npr. smernice in strategije preprečevanja konfliktov v lokalih, obvladovanje fizičnega konteksta lokalov, prvo pomoč in odgovornejšo prodajo alkoholnih pijač. Skupni zaključek ob koncu treninga je bil, da bi bili takšni treningi potrebni tudi v prihodnje, in sicer za vse nočne lokale, kar bi po vsej verjetnosti lahko dolgoročno izboljšalo stanje (seveda ob hkratnem doslednejšem nadzoru s strani pristojnih ustanov). Kljub izvedenemu treningu je naslednja akcija mladih aktivistov in mladih igralcev v začetku decembra pokazala, da se stanje ni bistveno spremenilo in tako ostaja zaskrbljujoče. Dejstvo torej je, da brez učinkovitega nadzora pristojnih ustanov (npr. zdravstvenega inšpektorata in policije) ter mobilizacije celotne lokalne skupnosti bistvenega izboljšanja na tem področju ne bo.

Rezultati akcije so sledeči:

- od skupno 150 poskusov nakupa alkohola so bili "uspešni" v 145 poskusih (96,7%) – torej so imeli zgolj 5 zavrnitev prodaje alkoholnih pijač mladoletnim in opitim mladim.

- pri mladoletnih so imeli od 48 poskusov nakupa alkohola zabeleženi le dve zavrnitvi (95,8%), od tega eno zavrnitev skupaj z "močno opitima" igralcema (kar je verjetno pri osebju prevagalo).

- pri opitih mladih (igralcih) so bili od 102 poskusov nakupa alkohola le tri zavrnitve (97,1%), pa še to so se z igralci v vseh primerih na licu mesta dogovorili za "okrepitev" stopnje opitosti od vidne na močno.

Vse zavrnitve so bile zabeležene v treh intervencijskih lokalih, ki so imeli trening (pri kontrolnih lokalih, ki niso imeli treninga osebja, so bili v vseh poskusih 100%), pri čemer so s strani dveh bili na treningu, s strani tretjega pa ne. Vsem intervencijskim lokalom so tudi interno redno pred vsako akcijo pošiljali elektronska sporočila in jih pozivali k spoštovanju alkoholnega zakona. Z dodatnimi aktivnostmi so vsaj delono vplivali na izvajanje alkoholnega zakona.

V prihodnje bo potrebno bistveno več narediti na večji zavezi in aktivnostih lokalnih ustanov (zlasti policije in inšpektoratov) ter nenazadnje tudi pristojnih ministrstev na nacionalni ravni.

3. Sprotno se je spremljalo gibanje problematike drog v občini in svetovanje pri usklajevanju služb; programov, ki se ukvarjajo s preprečevanjem zlorabe drog. Na koncu leta je bila izvedena tudi pogostitev za člane LAS.

OCENA STANJA

Za leto 2017 je bila narejena tudi ocena stanja na področju problematike drog v MOK, in sicer s strani Policijske postaje Kranj, Zdravstvenega doma Kranj – Center za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti od nedovoljenih drog, Nacionalnega inštituta za javno zdravje, osnovnih in srednjih šol, vrtcev, mladih in Centra za pomoč, terapijo in socialno rehabilitacijo Kranj (v okviru CSD Kranj):

a) Policijska postaja Kranj (poročilo je podal g. Damijan Suhadolnik, pomočnik komandirja PP Kranj)

Na Policijski postaji Kranj smo ocenili in primerjali razmere med drugimi tudi po problematiki prepovedanih drog na območju Policijske postaje Kranj za leto 2016 in 2017.

Na področju kriminalitete smo v primerjavi s preteklim letom skupno obravnavali manj kaznivih dejanj in sicer za 7,2%. Na okrožno državno tožilstvo smo tako podali kazenske ovadbe zaradi 1.744 (1.880) kaznivih dejanj. Obravnavali smo 1.281 (1.523) kaznivih dejanj zoper premoženje, kar znaša 73,5% vse obravnavane kriminalitete.

S področja prepovedanih drog je bilo obravnavanih 13 (10) kaznivih dejanj. Neupravičena proizvodnja in promet s prepovedanimi drogami, 12 (9) in Omogočanje uživanja prepovedanih drog ali nedovoljenih snovi v športu 1 (1).

Tej problematiki smo namenili veliko pozornosti in smo pogosto opravljali nadzore nad varnostno obremenjenimi območji, predvsem na glavnem avtobusnem postajališču, Prešernovem gaju, okolici metadonske razdelilnice - Zdravstvenega doma Kranj, javne podzemne garaže na območju Planine ter okolih šol. Opravljenih je bilo več hišnih preiskav, kjer smo zasegli prepovedano drogo.

Po prekrškovni plati smo po Zakonu o proizvodnji in prometu s prepovedanimi drogami obravnavali 46 (35) kršitev. Po Zakonu o omejevanju porabe alkohola 7 (3) prekrške. V teh primerih gre za zasege manjše količine prepovedane droge za odmerke za enkratno lastno uporabo odvisnika (prepovedane tabletki, heroin, kokain, konoplja).

Povečalo se je število zaseženega amfetamina 34,2g (6,2g) in amfetamin tableta 2 (0), heroina 20,3g (0), kokaina 1,9g (0), konoplja-smola 23,6g (0). Manj je bilo zaseženega metadona 6,2ml (348ml) in konoplje rastline 4.350g (29,290g).

Pri nadzoru cestnega prometa je bilo zaradi prepovedanih drog odrejenih 22 (24) strokovnih pregledov, od tega 7 pozitivnih, 6 negativnih, 8 pa je strokovni pregled na mamila odklonilo.

Število odrejenih alkotestov 6.541 (3.761), pozitivnih je bilo 441 (216). Odklonjenih je bilo 8 (5) preizkusov. Število odrejenih strokovnih pregledov zaradi alkohola 26 (32), od tega 13 (22) pozitivnih. Število pridržanih 18 (6), število začasnih odvzemov vozniških dovoljenj 167 (86).

Število vseh povzročiteljev prometnih nesreč 539 (606). Število alkoholiziranih povzročiteljev 26 (40). Delež alkoholiziranih povzročiteljev 7,3% (10,3%). Povprečna stopnja alkoholiziranosti povzročiteljev prometnih nesreč 1,40 g/kg (1,62 g/kg).

Glede na splošno oceno, da je bilo stanje na vseh segmentih dela policije v letu 2017 na območju MO Kranj ugodno in stabilno.

Policijska postaja Kranj bo tako v letošnjem letu nadaljevala s poostrenimi nadzori v okviru rednega dela in s planiranjem poostrenih nadzorov. Prav tako bomo usmerjeni tudi na preventivno delovanje v okviru predavanj po šolah in s tem ozaveščanju po problematiki prepovedanih drog.

b) Zdravstveni dom Kranj – Center za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti od nedovoljenih drog (poročilo je podala ga. Nataša Kern, dr. med)

V Centru je bilo od začetka njegovega delovanja do konca leta 2017 registriranih skupno 669 uporabnikov programa. Center deluje v Kranju, ambulanta za razdeljevanje metadona in druge substitucijske terapije je tudi na Jesenicah.

V substitucijski program v Kranju je bilo ob koncu leta 2017 vključenih 228 pacientov, od tega 170 na terapiji z metadonom, 41 pacientov na substitucijski terapiji z buprenorfinom in 17 pacientov na terapiji z dolgo delujočim morfinom. V Center se je v letu 2017 na novo vključilo 5 pacientov, ki so imeli težave zaradi odvisnosti od nedovoljenih drog, ponovno je vstopilo v program 22 oseb.

V letu 2017 je 12 odvisnikov nadaljevalo zdravljenje z vključitvijo na detoksikacijo v Center za detoksikacijo Ljubljana, 2 odvisnika sta se vključila v terapevtsko skupnost, 3 odvisniki so odšli v zapor, umrla sta 2 pacienta, 1 pacient je zaključil program zdravljenja.

V Centru se ukvarjamo z obravnavo odvisnikov od nedovoljenih drog zdravstveni delavci različnih specialnosti: psihiater, klinični psiholog, dva zdravnik specialista splošne oz. družinske medicine, dva diplomirana zdravstvenika in medicinska sestra. Timske obravnave imamo enkrat na teden, enkrat na mesec sodeluje na timu tudi socialni delavec. Nudimo pomoč v obliki informiranja, svetovanja, detoksikacije, zdravstvenih pregledov, vključno s testiranjem na viruse hepatitisa B, C in HIV, paciente napotujemo tudi na cepljenje proti hepatitisu B.

V Centru imamo težave predvsem s pridobivanjem novih strokovnih delavcev, zlasti novega zdravnika, saj kljub pošiljanju prošenj v zdravstvene domove po celotni Gorenjski ni nobenega odziva.

V zadnjih sedmih letih opažamo velik upad novih pacientov, ki imajo težave zaradi odvisnosti od nedovoljenih drog, saj je le-teh štirikrat manj kot leta 2010. Tudi preprodaje drog pred Centrom je manj

kot prejšnja leta. Občasno pa imamo še vedno težave zaradi kršenja terapevtskega dogovora, zlasti psihičnega nasilja pacientov do osebja, fizičnih obračunov med pacienti, tudi v čakalnici Centra.

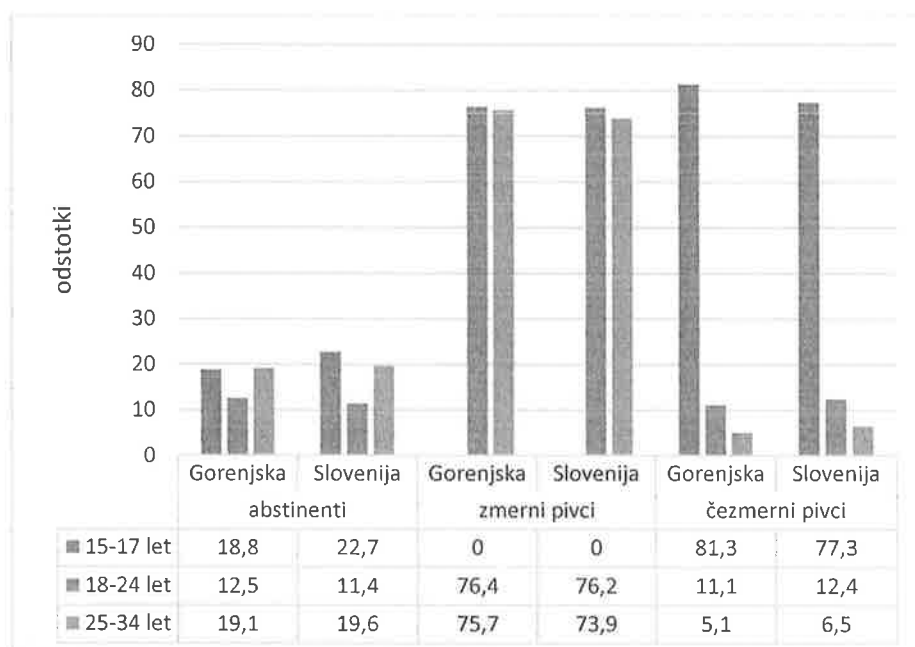
c) Nacionalni inštitut za javno zdravje, območna enota Kranj (poročilo je podala ga. mag. Marjetka Hovnik Keršmanc, dr. med., spec. javnega zdravja in ga. mag. Darja Zupan, dipl.org.dela)

Razširjenost rabe psihoaktivnih snovi v populaciji spremljamo na osnovi epidemioloških raziskav. Gre za nacionalne raziskave, narejene na reprezentativnih vzorcih, z uporabo standardiziranih vprašalnikov, ki omogočajo tudi mednarodno primerljivost podatkov. Raziskave se ne izvajajo letno, ampak se ponavljajo v določenih časovnih (največkrat štiriletnih) intervalih. Nekatere raziskave dajo oceno stanja po regijah, izjemoma pa prikazujejo tudi podatke za posamezne občine (npr. Mestno občino Kranj).

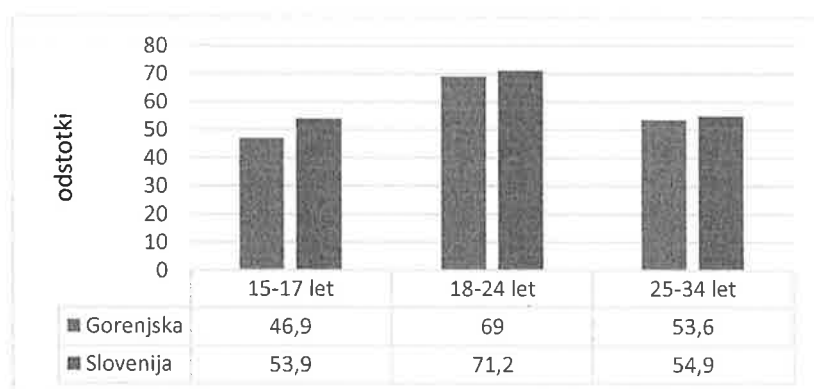
Razširjenost rabe psihoaktivnih snovi med odraslimi prebivalci: V letu 2016 je NIJZ med odraslimi prebivalci Slovenije izvajal nacionalno raziskavo Z zdravjem povezan vedenjski slog 2016, ki vključuje tudi del, vezan na uporabo psihoaktivnih snovi. Rezultati te raziskave, ki bodo prikazovali tudi podatke za Gorenjsko, bodo dostopni v letu 2018. Zadnji objavljeni podatki glede razširjenosti rabe psihoaktivnih snovi med odraslimi prebivalci Gorenjske iz Raziskave o tobaku, alkoholu in drugih drogah 2012, o katerih smo pisali že v lanskem poročilu, so dostopni na spletni povezavi: <http://www.nijz.si/sl/publikacije/uporaba-tobaka-alkohola-in-prepovedanih-drog-med-prebivalci-slovenije-ter-reenakosti-in>. V letu 2017 smo za potrebe EU projekta Nočno življenje v MOK na NIJZ OE Kranj iz te raziskave pripravili še dodatno analizo glede pitja alkoholnih pijač med prebivalci Gorenjske, starimi 15-17, 18-24 ter 25-34 let. Delež oseb, ki v zadnjih 12 mesecih niso pile alkoholnih pijač (abstinenti), je bil najnižji v starostni skupini 18-24 let (tako na Gorenjskem kot v Sloveniji). V primerjavi s slovenskim povprečjem je bil na Gorenjskem delež abstinentov nižji v starostnih skupinah 15-17 let ter 25-34 let, v starostni skupini 18-24 let podoben, delež čezmernih pivcev¹ pa je bil v starostni skupini 15-17 let višji, v ostalih dveh starostnih skupinah pa nižji (slika 1). V zadnjih 12 mesecih se je vsaj 1-krat ob eni priložnosti visoko tvegano opila² skoraj polovica 15- do 17-letnikov, v ostalih dveh starostnih skupinah pa je bil delež visoko tvegano opitih oseb še višji, najvišji v starostni skupini 18-24 let. Razširjenost visoko tvegane opijanosti je bila na Gorenjskem v vseh treh opazovanih starostnih skupinah nižja kot v povprečju v Sloveniji (slika 2).

¹ Kot čezmerni pivci so bili opredeljeni vsi mladoletni anketiranci, ki so pili alkohol, ne glede na popito količino alkohola ob posamezni pivski priložnosti ter anketiranci, stari 18 in več let, ki so v povprečju na dan popili več kot 20 gramov čistega alkohola na dan (moški) oziroma več 10 gramov čistega alkohola na dan (ženske).

² Visoko tvegano opijanje je bilo opredeljeno kot pitje 6 meric alkohola ali več ob eni priložnosti za moške in 4 meric alkohola ali več ob eni priložnosti za ženske, ne glede na starost anketirancev.

Slika 1: Deleži abstinentov, zmernih in čezmernih pivcev med prebivalci, starimi od 15 do 34 let, Gorenjska in Slovenija

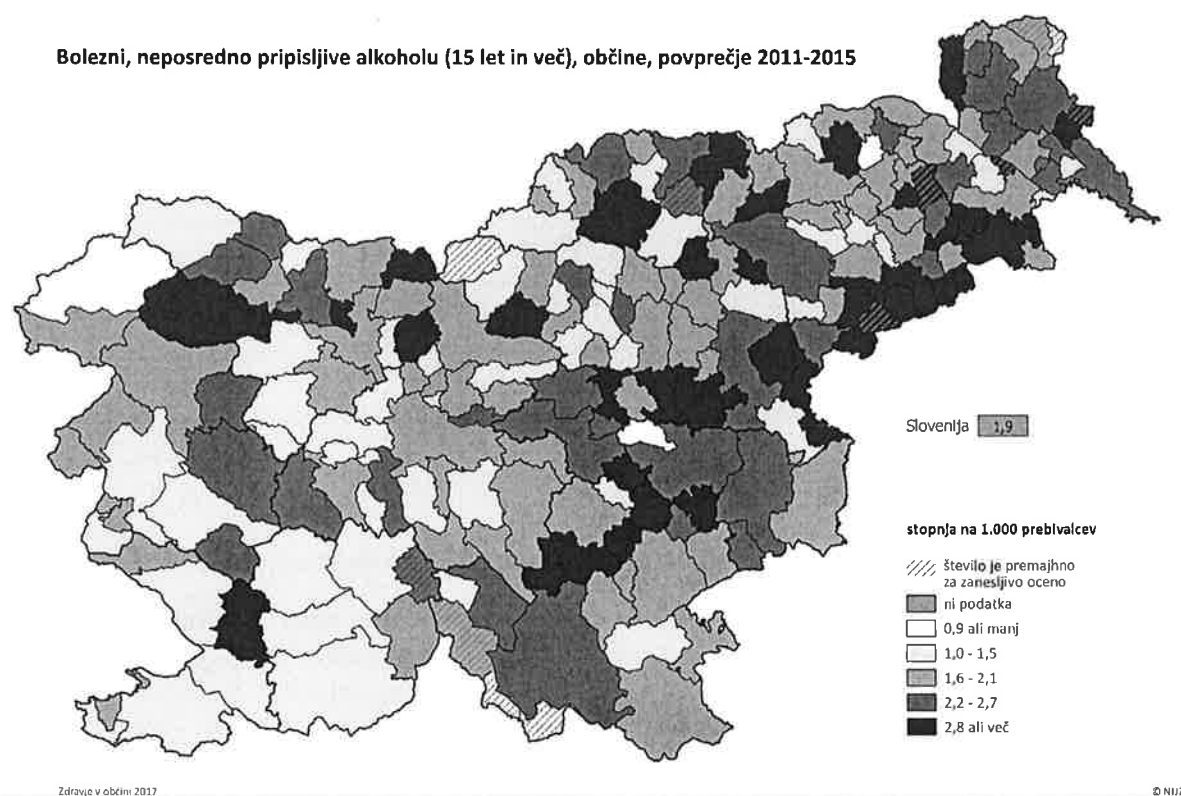

Slika 2: Delež prebivalcev, starih od 15 do 34 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih ob eni priložnosti vsaj 1-krat visoko tvegano opili, Gorenjska in Slovenija

Podrobnejši prikaz stanja na področju nedovoljenih drog v Sloveniji za leto 2016 pa je dostopen v letnem nacionalnem poročilu o drogah na spletni povezavi: <http://www.nijz.si/sl/nacionalno-porocilo-2016-o-stanju-na-podrocju-prepovedanih-drog-v-sloveniji>.

Tudi v letu 2017 je NIJZ izvajal tudi vseslovenski projekt Zdravje v občini, ki predstavlja zdravje v vsaki slovenski občini na osnovi 34-ih kazalnikov (grafično in številčno) in ga primerja s stanjem v upravni enoti in regiji, v katero spada posamezna občina ter s povprečjem v Sloveniji (<http://obcine.nijz.si>). Osrednja tema kratke publikacije za vsako slovensko občino je bila v lanski objavi namenjena alkoholu in tobaku kot pogostima dejavnikoma tveganja za zdravje. Sprejet Zakon o omejevanju uporabe tobaknih in povezanih izdelkov predstavlja enega najbolj naprednih zakonov na tem področju v Evropi in v svetu. Cilj zakona je v čim večji meri preprečiti začetek in nadaljevanje kajenja med otroki, mladostniki in mladimi ter spodbuditi opuščanje kajenja med kadilci, s tem pa vplivati na izboljšanje zdravja prebivalcev in zmanjševanje prezgodnjega umiranja. Kar se tiče alkohola, pa je v letu prebivalec Slovenije, starejši od 15 let, v povprečju spil 114 litrov piva in 44 litrov vina ter dodatna 2 litra žganih pijač, kar kaže na to, da raba alkohola v Sloveniji še vedno predstavlja resen problem. Njegova dostopnost je tradicionalno visoka, različne težave z zdravjem in na drugih področjih, ki jih povzroča, pa so pogoste in prizadenejo vse generacije. V Sloveniji še nismo uvedli vseh dokazano učinkovitih ukrepov alkoholne politike, čeprav jih slovenska javnost močno

podpira. Za učinkovito izvajanje ukrepov tako na področju tobaka kot tudi alkohola, je ključnega pomena prav vključevanje vseh deležnikov na lokalni ravni. Kazalniki za posamezno občino o deležu kadilcev, visoko tveganem opijanju v izdaji 2017 niso bili objavljeni, ker jih pridobivamo iz anket, ki se izvajajo v večletnih ciklih. Objavljeni pa so že bili v poročilu za 2016. Kot kaže izdaja Zdravje v občini 2017 je bilo v Mestni občini Kranj zaradi bolezni, ki jih neposredno pripisujemo alkoholu, letno 1,79 bolnišničnih obravnav na 1000 prebivalcev³, kar je podobno kot je povprečje za preostalo Slovenijo (slika 3). Delež prometnih nezgod z alkoholiziranimi povzročitelji znaša v Mestni občini Kranj 7,41 %⁴ in se statistično značilno ne razlikuje od povprečja preostale Slovenije (slika 4).

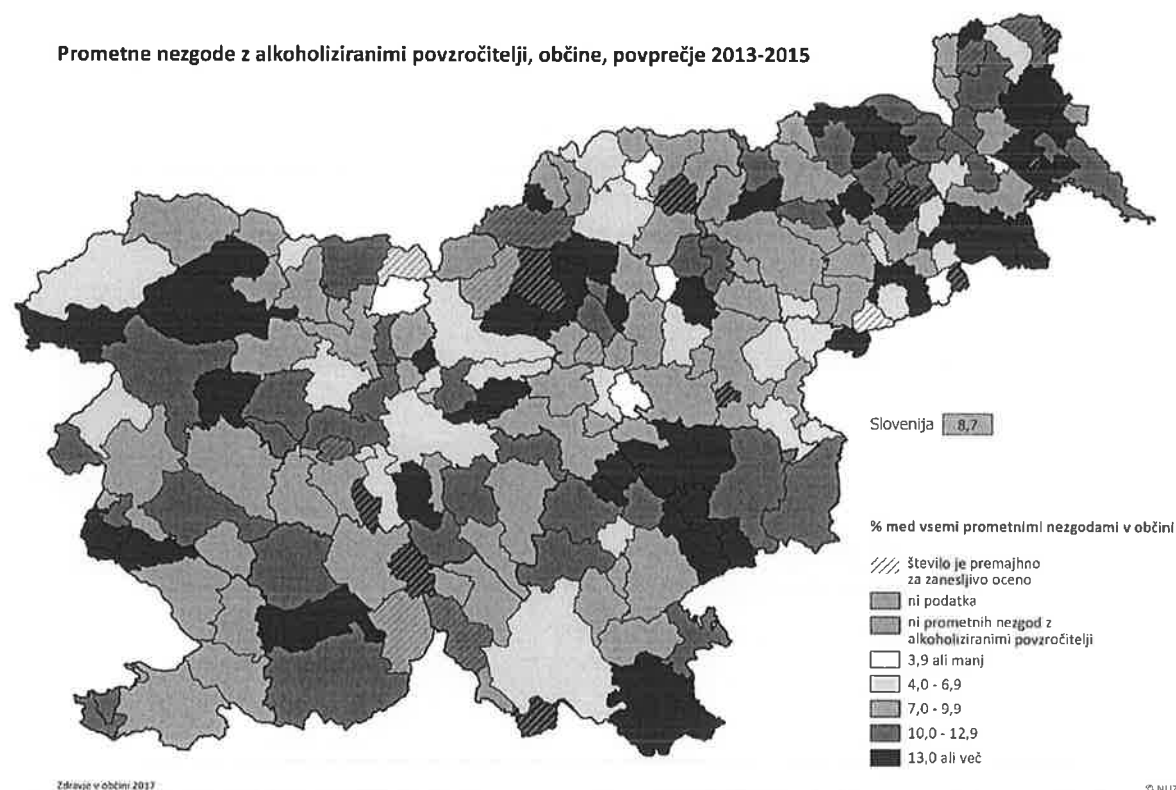

Slika 3. Stopnja bolnišničnih obravnav zaradi bolezni, neposredno pripisljivih alkoholu, pri osebah, starih 15 let in več, Slovenija 2011-2015

³ povprečje 2011-2015, starejši od 15 let

⁴ povprečje 2013-2015

Prometne nezgode z alkoholiziranimi povzročitelji, občine, povprečje 2013-2015

Slika 4. Prometne nezgode z alkoholiziranimi povzročitelji, občine, povprečje 2013-2015

Razširjenost rabe tobaka, alkohola in drugih drog med otroci in mladostniki v Sloveniji spremljamo na osnovi nacionalne raziskave Z zdravjem povezano vedenje v šolskem obdobju (HBSC), ki poteka v okviru mednarodne raziskave vsaka štiri leta. Zadnja raziskava je bila narejena leta 2014. Njeni rezultati so bili že prikazani v lanskem poročilu. Več podatkov o raziskavi pa je dostopnih na spletni povezavi: http://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/publikacije-datoteke/hbhc_2015_e_verzija30_06_2015.pdf.

Prav tako smo v lanskem poročilu tudi že predstavili rezultate raziskave o **nekemičnih ali vedenjskih zasvojenostih mladih** (učencev osmih razredov) v slovenskih regijah, ki jo je v letu 2015 naredil NIJZ v sodelovanju z Mladinskim združenjem Brez izgovora v okviru projekta Norveškega finančnega mehanizma »Za zdravje mladih«. Več o raziskavi je dostopno na: <http://www.nijz.si/sl/zasvojenost-z-igranjem-racunalniskih-iger-med-slovenskimi-osmosolci>.

Izvedene preventivne aktivnosti:

Na področju preprečevanja in zmanjševanja tvegane in škodljive rabe alkohola smo tudi v letu 2017 izvajali aktivnosti za promocijo maturantske parade brez alkohola, ob mednarodnem dnevu FAS (9. septembra) smo strokovno in splošno javnost osveščali o nevarnostih izpostavljenosti še nerojenega otroka alkoholu in širili sporočilo, da med nosečnostjo ni varne alkoholne pijače, ni varne količine alkohola in ni varnega časa za pitje alkohola. Za večanje splošne osveščenosti glede nezdružljivosti pitja alkohola in udeležbe v prometu smo ob poteku nacionalne akcije »0'0 šofer – trezna odločitev« o akciji obveščali srednje šole, dijaški dom, medije in obiskovalce NIJZ-ja ter v okviru programa »Otroci za varnost v prometu« (primer medsektorskega sodelovanja zdravstva, šolstva in policije) spomladi pripravili razstavo likovnih izdelkov v trgovskem centru Qlandija Kranj, v jeseni pa razpisali likovni natečaj za osnovne šole za novo šolsko leto za osveščanje javnosti o nezdružljivosti rabe alkohola in drugih psihoaktivnih substanc in udeležbe v prometu. Zdravstvene domove in Centre za socialno delo na Gorenjskem smo seznanjali s projektom Interdisciplinarna celostna obravnava tvegane in škodljivega pitja alkohola med odraslimi

prebivalci Slovenije (Skupaj za odgovoren odnos do pitja alkohola – SOPA) in jih poskušali motivirati za odločitev za vključitev v projekt v letu 2018.

Na november, mesec preventive zasvojenosti, smo javnost opozarjali s plakatom v predverju NIJZ OE Kranj ter na regijski spletni strani. Na področju preprečevanja in zmanjševanja kajenja tobaka smo ob obeležitvi Dneva brez cigarete (31.1.), ki lahko vsem kadilcem pomeni priložnost in spodbudo za opustitev kajenja, ter ob svetovnem dnevu brez tobaka (31.5.) z NIJZ OE Kranj razposlali lokalnim medijem izjave za javnost. Obveščali smo deležnike (zdravnike splošne medicine, referenčne ambulante, zdravstveno vzgojne centre) o podaljšanju delovnega časa telefonske linije za opuščanje kajenja, Fakulteto za zdravstvo Angele Boškin pa smo vzpodbudili k sodelovanju v raziskavi o vrednotenju učinkov novih ukrepov nadzora nad tobakom med študenti, katere cilj je bil pokazati smer in obseg vpliva ukrepov na zaznavanje, stališča in kadilsko vedenje študentov. Osnovne šole smo usmerjali k sistematičnemu pristopu za zmanjševanje škodljive rabe tobaka in drugih drog med učenci. Distribuirali smo gradiva v okviru akcije za zmanjševanja kajenja v avtomobilih. V okviru regijskega sistema za zgodnje opozarjanje na pojav novih psihoaktivnih snovi (NPS) smo organizirali delovni sestanek aktivnih članov regijske mreže, v okviru regijskega EWS sta bili med partnerji izmenjani dve informaciji, potekalo je mesečno regijsko EWS poročanje.

Poleg aktivnosti, ki so neposredno vezane na alkohol, tobak in nedovoljene droge, smo na NIJZ OE Kranj skozi celo leto izvajali še številne aktivnosti na področju varovanja in krepitev duševnega zdravja ter promocije zdravja v šolskem in vrtčevskem okolju.

d) Osnovne šole Mestne občine Kranj (poročila za vse osnovne šole so skupaj s svetovalnimi službami pripravili ravnatelji šol; poročila je zbral g. Pavel Srečnik, ravnatelj OŠ Stražišče)

Osnovna šola Predoslje Kranj

VRTEC

	število	Preventiva LAS	Preventiva DRUGI IZVAJALCI
Predavanje za starše	27	Sebastjan Kristovič: Vztrajnost in prenašanje porazov	
Predavanja za vzgojitelje	7		
Drugo			
Skupaj	34		

Predlogi, opažanja s strani vrtca, staršev, vzgojiteljev

Zahvaljujejo se lokacijski akcijski skupini Mestne občine Kranj za sofinanciranje predavanja v vrtcu. Glede na to, da imajo vzgojiteljice že vrsto let po predavanju roditeljski sestanek, je udeležba s strani staršev večja. Predavanja so starši pohvalili. Temeljilo je na izkušnjah in na konkretnih primerih, ki jih bodo starši uporabili pri svoji vzgoji.

OSNOVNA ŠOLA

Razred	število	Preventiva LAS	Preventiva DRUGI IZVAJALCI
1.r			
2.r			
3.r	19		SAFE.SI
	19		
4.r	25		SAFE.SI
	25		

5.r	26		Moja odločitev (8 delavnic na temo zasvojenosti)
	27		Moja odločitev (8 delavnic na temo zasvojenosti)
6.r	19		SAFE.SI
	21		SAFE.SI
7.r	24	Marjan Savnik: Beseda lahko močnejše udari kakor pest	
	25	Marjan Savnik: Beseda lahko močnejše udari kakor pest	
8.r	47	Tilen Dominko: Digitalni državljan	
	47	Tilen Dominko: Varno z mobilnikom na splet	
	24	Miha Kramli: Zasvojenosti in odnos do psihoaktivnih snovi	
	23	Miha Kramli: Zasvojenosti in odnos do psihoaktivnih snovi	
	24	Drago Sukić: Mladi in alkohol	
	23	Drago Sukić: Mladi in alkohol	
9.r	36	Tilen Dominko: Osveščena uporaba spleta in družbena omrežja	
	36	Tilen Dominko: Spletno nasilje	
	17		Miha Kramli: Mladi in alkohol
	19		Miha Kramli: Mladi in alkohol
Predavanja za starše	35	Šmid Damjana: Joj, puberteta	
	29	Kramli Miha: Radost in pasti nove tehnologije	
	30	Vesna Vuk Godina: Kakšne otroke želimo in kaj delamo, da to postanejo	
Predavanja za učitelje	50	Prisotnost učiteljev na predavanjih za starše	
Drugo			
Skupaj	670		

Predlogi, opažanja s strani šole, staršev, otrok

Zahvaljujejo se lokacijski akcijski skupini Mestne občine Kranj za preprečevanje zlorabe drog v Mestni občini Kranj, saj prispevate, da so učenci, starši, učitelji deležni globljega pogleda na to vedno večjo

problematiko. Delavnice učenci ocenjujejo zelo dobro, prav tako pa so bila predavanja deležna pohval s strani učiteljev, staršev in vodstva šole.

Enaki predlogi oz. pomisleki s strani šolske svet. del. Saša Pesrl:

Glede na to, da imate pomembno vlogo pri preventivi, se obračam na vas z razmislekom, glede na to, da zasvojenost z zabavo na internetu poškoduje možgane enako kot heroin, mislim, da bi bilo nujno potrebno razmišljati v smeri uzakonitve zakona o dopuščanju, ne dopuščanju in omejitvi (mogoče starostni ter glede na podvrženost vpliva vsakega posameznega otroka) uporabe tablic, mobilnih telefonov, računalnikov, ipd, za zabavo že predšolskih otrok ter otrok v šoli. Primer: otroku staremu še ne 3 leta starši tudi v zdravstvenem domu ali bolnici dopuščajo igranje igrice, gledanje risank ure in ure, izročijo mobilni telefon za igranje igrice še brez njegove želje.

Tako kot kajenje ni dovoljeno v javnih prostorih, menim, da bi morala biti uporaba tablic, ipd. za zabavo v javnih prostorih prepovedana.

Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (ZZZDR-UPB1) v 4 členu govori: Zaradi zdrave rasti, skladnega osebnostnega razvoja in usposobitve za samostojno življenje in delo imajo starši pravice in dolžnosti, da skrbijo za življenje, osebni razvoj, pravice in koristi svojih mladoletnih otrok. Te pravice in dolžnosti sestavljajo roditeljsko pravico. Ta člen sem navedla, saj menim, da, ko se otrokom dopušča neomejen čas oz. omejitev po zelo dolgem času zabave na tablicah, mobilnih telefonih, ipd. starši kršijo določbe v tem členu namesto vzgoje za samostojno življenje »dopuščajo«, da postanejo njihovi otroci zasvojeni.

Osnovna šola Helene Puhar

Razred	število	Preventiva LAS	Preventiva DRUGI IZVAJALCI
1.r			
2.r			
3.r			
4.r			
5.r			
6.r			
7.r	9		Društvo Oaza (Mladi in alkohol), Rdeči križ (Ovisnost in zasvojenost)
8.r	9		Društvo Oaza (Mladi in alkohol), Rdeči križ (Ovisnost in zasvojenost)
9.r	12		Društvo Oaza (Mladi in alkohol), Rdeči križ (Ovisnost in zasvojenost)
Predavanja za starše	9		Društvo Oaza
Predavanja za učitelje			
Drugo			
Skupaj	39		

Predlogi, opažanja s strani šole, staršev, otrok

V lanskem letu smo opazili porast po redni uporabi tobaka med učenci, ki obiskujejo Prilagojeni program z nižjim izobrazbenim standardom, in sicer med učenci od 6. do 9. razreda. Učenci, dejstva, da kadijo niso skrivali, s tem so se celo postavljali pred vrstniki. Nekaj je bilo tudi takih učencev, ki so poskusili z eksperimentiranjem pri uporabi tobaka, alkohola, marihuane in hlapil.

Otroci in mladostniki OŠ Helene Puhar Kranj so učenci s posebnimi potrebami, zaradi česar predstavljajo izredno ranljivo in ogroženo populacijo na področju zlorabe drog, še posebej učenci, ki obiskujejo Posebni program vzgoje in izobraževanja. Učenci se na poti v in iz šole dnevno soočajo s situacijami, ko jih na avtobusni postaji ali cesti, ki vodi domov, ustavljajo mladostniki in jih nagovarjajo, da poizkusijo različne droge.

Glede na omenjeno skušamo učence naše šole opremiti z osnovnim, preventivnim znanjem, kako ravnati v situaciji, ko se srečaš z različnimi oblikami drog, s pomočjo preventivnih delavnic na to temo. Pomembno je, da mladostniki letno obnovijo in osvežijo znanje z omenjenega področja.

Osnovna šola Staneta Žagarja Kranj

Razred	število	Preventiva LAS	Preventiva DRUGI IZVAJALCI
1.r	58		- Promocija ustnega zdravja – Zdravstveni center Kranj - Zdrave navade
2.r	48		- Osebna higiena - Torbica prve pomoči– RK Kranj
3.r	54		Zdrav način življenja
4.r	53		- Promocija ustnega zdravja – Zdravstveni center Kranj - Preprečevanje poškodb – ZD Kranj - Spletne skrivnosti – Varni internet Ljubljana - Nasilje med vrstniki – Oaza Kranj
5.r	50		Zasvojenost –ZD Kranj
6.r	63		- Odraščanje – ZD Kranj »Daj svetu najboljše« – DBS Maribor
7.r	49		- Pozitivna samopodoba in stres—ZD Kranj »Zamolčane resnice« – Neodvisen.si »Daj svetu najboljše« – DBS Maribor
8.r	47		- Promocija ustnega zdravja – Zdravstveni center Kranj - Medsebojni odnosi – ZD Kranj »Zamolčane resnice« – Neodvisen.si - Sem pametnejši od mobilnega telefona – Safe.si
9.r	59		- Vzgoja za zdravo spolnost – ZD Kranj - Širjenje znanj o RK in krvodajalstvu : RK Kranj »Zamolčane resnice« – Neodvisen.si - Vrtiljak poklicev
Predavanja za starše	200		+ Komunikacija z najstnikom- Alter šola + Internet- ulica v otroški sobi
Predavanja za učitelje			- Stres - Pravopis - Promocija zdravja v zavodih - Varstvo pri delu - Odgovornost
Drugo			

Predlogi, opažanja s strani šole, staršev, otrok

Na OŠ Staneta Žagarja Kranj smo v šolskem letu 2016/2017 izvedli 23 delavnic na temo preprečevanja nasilja, reševanja različnih konfliktov in zdravega načina življenja.

Naša šola je umeščena ob rob stanovanjske soseske Planina, ob gozdiček. Mladi iščejo umaknjene dele za druženje.

Težave, ki jih opažamo na šolskem območju oziroma v neposredni šolski okolici, so zaznane predvsem od pomladi do jeseni, ko so dnevi daljši in je lepo vreme. Zadrževanje mladih je pogosto na šolskem igrišču, ki je odprto, včasih tudi v šolskem gozdičku. V prostoru med šolsko stavbo in prizidkom, ki je manj viden, prikrit s ceste, je pogosto zbirališče. Najpogosteje se zadržujejo konec tedna, ob lepem vremenu tudi med tednom, med počitnicami. Posedajo po tleh, se družijo in za seboj puščajo kupe odpadkov, plastenke, ogorke, pločevinke, tudi razbito steklo smo že našli ...

V preteklosti nam je varnostnik informator zaposlen preko javnih del pomagal pri vzdrževanju reda in opozarjanju. Marsikoga je preusmeril iz šolskega gozdička, kjer imamo klopi in igrala. Tega dela zaradi oddaje prostora v veliki telovadnici popoldne, parkirišča in delovnega časa zobne ambulate (dvakrat v tednu popoldne) ne moremo zapreti. V času, ko nismo imeli varnostnika, so bile zadeve težje obvladljive, sedaj pa imamo omogočen nadzor in varnostnik – informator s pogostimi obhodi poskrbi, da ne prihaja do različnih škod. Res pa je, da pregovarjanje včasih takoj ne zaleže in je potrebno veliko potrpljenja, ker prva opozorila ne zaležejo.

Posebno na dogajanje okrog prizidka smo bili večkrat opozorjeni na svetu staršev s strani staršev prvošolcev, ki prihajajo po svoje otroke v podaljšano bivanje v kasnejšem popoldanskem času. Poleg zadrževanja mladih, ki posedajo po tleh in puščajo odpadke za seboj, so naše zelenice zanimive tudi za sprehajalce psov. Kljub napisom in opozorilom lastnikov nismo dosegli, da na šolske zelenice lastniki ne bi vodili svojih psov. Naš predlog je, da se živa meja, ki je na kar nekaj mestih že dobro razredčena in osušena, hkrati pa kot živa meja ni priporočljiva iz zdravstvenega vidika, odstrani in zamenja z žičnato ograjo.

Osnovna šola Orehek Kranj

Razred	število	Preventiva LAS	Preventiva DRUGI IZVAJALCI
1.r.	72		Zdravi zobki, skozi vse leto; Zdrave navade, Šolski dispanzer ZD Kranj, dve uri na oddelek, med letom;
2.r.	68		Varnost v prometu; Osebna higiena, Šolski dispanzer ZD Kranj, dve uri na oddelek, med letom;
3.r.	61		Sistematski zdravniški pregledi, ZD Kranj, med letom; Zdrav način življenja, Šolski dispanzer ZD Kranj, dve uri na oddelek, med letom;
4.r.	69		Zdravi zobki, skozi vse leto; Preprečevanje poškodb, Šolski dispanzer ZD Kranj, dve uri na oddelek, med letom;
5.r.	59	Pametno odločanje za spletno sporočanje, Zavod varni internet, 17. 10. 2016.	Varno s kolesom v šolo, skozi vse leto; Zasvojenost, Šolski dispanzer ZD Kranj, dve uri na oddelek, med letom;
6.r.	64		Zamolčane resnice, Miha Kramli, Bojan Kodelja, Neodvisen.si, 5. 9. 2016; Sistematski zdravniški pregledi, med letom;

			Odraščanje, Šolski dispanzer ZD Kranj, dve uri na oddelek, med letom;
7.r.	59	»Men se rola«, Janja Frelj Gorjanc, Inštitut Krog, 6., 13., 20. 3. 2017.	Zamolčane resnice, Miha Kramli, Bojan Kodelja, Neodvisen.si, 5. 9. 2016; Duševno zdravje, Šolski dispanzer ZD Kranj, dve uri na oddelek, med letom;
8.r.	58		Zamolčane resnice, Miha Kramli, Bojan Kodelja, Neodvisen.si, 5. 9. 2016; Vrtiljak poklicev, Radovljica, Marjeta Vene, 20. 10. 2016 Kako reči ne, Miha Kramli, 12. 1. 2017; Poklicni interesi, Kam in kako – računalniški program, Marjeta Vene, 23., 26.5., 16. 6. 2017; Poklicna pot, Danilo Kozoderc, 21. 6. 2017; Sistematski zdravniški pregledi, ZD Kranj, med letom; Medsebojni odnosi, Šolski dispanzer ZD Kranj, dve uri na oddelek, med letom;
9.r.	56		Zamolčane resnice, Miha Kramli, Bojan Kodelja, Neodvisen.si, 5. 9. 2016; Predstavitev SŠ za OŠ Tržič, Cerklje, Orehek, Marjeta Vene, 18. 11. 2017; Kako reči ne, Miha Kramli, 13. 1. 2017; Predstavitev razpisa za vpis v SŠ, M.Vene, 6. 2. 2017; Iskreno in brez zadržkov, Ula Hribar Babinski, Združenje iz bube v matulja, 4., 8., 10. 5. 2017; Vzgoja za zdravo spolnost, Šolski dispanzer ZD Kranj, dve uri na oddelek, med letom.
Predavanja za starše Učitelje Strokovne delavce Drugo	(izvedba v dvorani na Primskovem)		Izzivalec ulice, Bojan Kodelja, Neodvisen.si, 19. 9. 2016;
	(izvedba v dvorani na Primskovem)		Služba ali družina? Oboje, Aleksander Zadel, Zavod 7, 26. 9. 2016;
	20		Pričakovanja staršev, Tadeja Milivojevič Nemanič, 10. 11. 2016;
	81	Internet – Ulica v otroški sobi, Safe.si, 5. 1. 2017.	

	79		Prenova domače vzgoje, Marko Juhant, Zavod Čmrlj, 16. 1. 2017;
	114		Ponoreli otroci, utrujeni starši, Miha Kramli, 6. 2. 2017;
	49		Predstavitev razpisa za vpis v SŠ, Marjeta Vene, 6. 2. 2017;
	80		Kako otroka usposobiti za varno rabo digitalne tehnologije, Peter Topić, Inštitut za zasvojenost in travmo, 4. 5. 2017;
	61		Pričakovanja šole in staršev ob vstopu v šolo, Ivka Sodnik, 1. 6. 2017.
Skupaj	484		

Predlogi, opažanja s strani šole, staršev, otrok

Sredstva s strani LAS-a so dobrodošla, vendar si želimo, da bi bila dostopna za več kot dve generaciji.

Osnovna šola Matije Čopa Kranj

Razred	število	Preventiva LAS	Preventiva DRUGI IZVAJALCI
1.r	53		
2.r	65		Rdeči križ: Torbica prve pomoči
3.r	55		
4.r	52		Zavod Varni internet: Spletne skrivnosti Društvo Modrin: Verbalno in fizično nasilje
5.r	44		Zavod Varni internet: Pametno odločanje za spletno sporočanje Društvo Modrin: Uporaba račun. v prostem času
6.r	45		
7.r	58		Rdeči križ: Motnje hranjenja
8.r	43		
9.r	44		CIPS Kranj – karierna orientacija
Predavanja za starše	150		Zavod Varni internet: Varna in odgovorna uporaba spleta
Predavanja za učitelje	42		Skrivnost odličnih odnosov z učenci
Drugo			
Skupaj	651		

Predlogi, opažanja s strani šole, staršev, otrok

Že nekaj let za izvedbo preventivnih dejavnosti za učence večinoma izbiramo iste predavatelje, saj smo z njimi zadovoljni tako učitelji, kot tudi učenci in starši. S tem poskušamo preprečiti podajanje neprimernih informacij učencem, kar se je po nekaterih šolah že dogajalo.

Osnovna šola Jakoba Aljaža Kranj

Razred	Število	Preventiva LAS	Preventiva DRUGI IZVAJALCI
1.r	76		Torbica prve pomoči, Biljana Djaković, RK
2.r	69		
3.r	64		
4.r	50		Varno v prometu, Biljana Djaković, RK
5.r	49		Medvrstniško nasilje (Policija) Čigava odgovornost so otrokove dolžnosti (Unicef)
6.r	41		Družabna omrežja in zaščita zasebnosti na spletu (safe.si)
7.r	46	Svet brez nasilja (Društvo za boljši svet) Mladi in alkohol (Oaza Kranj) Odvisnosti in druge pasti za mlade (Neodvisen.si)	O2 za vsakega (Brez izgovora)
8.r	33	Motnje hranjenja (Labirint Kranj) Odvisnosti in odnos do psihoaktivnih snovi (Labirint Kranj) Zastrupitev z drogami in prva pomoč (RK Kranj) Odvisnost od računalnika (Damjana Šmid) Odvisnosti in druge pasti za mlade (Neodvisen.si)	
9.r	36	Odvisnosti in druge pasti za mlade (Neodvisen.si)	
Predavanja za starše	60 30 7	Šola in starši (Damjana Šmid) Rajsko otroštvo – peklensko mladostništvo (Viljem Ščuka) Izzivalec ulice, Služba ali družina (Neodvisen.si)	Čigava odgovornost so otrokove dolžnosti (Unicef)
Predavanja za učitelje	50	Ocenjevanje delovne uspešnosti Delo z učenci priseljenci (Mojca Jelen Madruša) Komunikacija (Franka Bertonecelj)	
Drugo (za učence)			Zdravstvene vsebine, 2 uri na razred
Skupaj			

Predlogi, opažanja s strani šole, staršev, otrok

Preventivne delavnice in predavanja so dobro sprejeta zlasti med učenci. Zunanji strokovnjaki prinašajo nova znanja in načine razmišljanja, zato jim vsi radi prisluhnejo. Želimo si več možnosti za izvajanje preventivnih dejavnosti, vendar smo finančno in časovno omejeni. Želimo ohraniti preventivne delavnice s strani LASa. Preventivna predavanja za starše so glede na finančni zalogaj slabo obiskana. Pohvalili bi organizacijo predavanj za starše v mesecu septembru 2016 na Primskovem, v okviru projekta Neodvisen.si. Menimo, da bi bila ta oblika izvedb predavanj bolj racionalna. Predlagamo, da se v naslednjem šolskem letu načrtujejo predavanja za starše za več šol skupaj.

Osnovna šola Stražišče Kranj
VRTEC

	število	Preventiva LAS	Preventiva DRUGI IZVAJALCI
Predavanje za starše	80	Pogrešani napotki – Marko Juhant	
Predavanja za vzgojitelje	2		
Drugo			
Skupaj	82		

Predlogi, opažanja s strani šole, staršev, otrok

Zelo dober predavatelj, ki strokovno podaja svoje znanje in upamo, da ga tudi v bodoče dobimo v svojo sredino.

OSNOVNA ŠOLA

Razred	število	Preventiva LAS	Preventiva DRUGI IZVAJALCI
1.r	115		Zdrave navade – dipl.m.s ZD Kranj
2.r	115		Osebna higiena - dipl.m.s ZD Kranj
3.r	110		Zdrav način življenja - dipl.m.s ZD Kranj
4.r	100		Preprečevanje poškodb - dipl.m.s ZD Kranj
5.r	105		Zasvojenost- dipl.m.s ZD Kranj
6.r	120		Odraščanje- dipl.m.s ZD Kranj
7.r	90		Pozitivna samopodoba in stres- dipl.m.s ZD Kranj
8.r	60	Ko sem ravnal odgovorno - Lea Beznik	Medsebojni odnosi in stres- dipl.m.s ZD Kranj
8.r	60	Spletne skrivnosti – Varni internet	
8.r	60	Ujeti se ne dam- Boljši svet	
9.r	92	Beseda lahko močnejše udari kakor pest –	Vzgoja za zdravo spolnost- dipl.m.s ZD Kranj
9.r	92	Boljši svet Kako reči ne – Miha Kramli	
Predavanja za starše	60 + 80	Nasilno vedenje otrok- Damjana Šmid	Otroci potrebujejo gnezdo - Marko Juhant
Predavanja za učitelje			
Drugo			
Skupaj			

Predlogi, opažanja s strani šole, staršev, otrok

Plan preventivnih dejavnosti skrbno načrtujemo, saj je pomemben del preventive v šolah. Predavatelji so preizkušeni in so pomembna imena v slovenskem prostoru na področju vzgoje in izobraževanja. Imajo ustrezen preventivni program, dobre reference in tudi z učenci znajo vzpostaviti dober odnos. Izbiramo teme, ki jih učenci v teh letih najbolj potrebujejo, ob katerih se odrasli pogosto zaskrbljeno ustavimo, mladi pa se jim ne morejo izogniti. To so predvsem teme s področja samopodobe in odnosov, razne odvisnosti, samopoškodbe, nasilje...

Sodelovanja z LAS- om si tudi zato želimo še vnaprej, predlagamo pa bolj poenostavljen razpisni postopek, saj le ta prinaša ogromno nepotrebne birokracije.

Osnovna šola Simona Jenka Kranj

Razred	število	Preventiva LAS	Preventiva DRUGI IZVAJALCI
7.r	114	Brez izgovora- O za vsakega	
8.r	111	Oaza – Mladi in nelegalne droge	

Predlogi, opažanja s strani šole, staršev, otrok

Opažamo povečan trend zasvojenosti z internetom, pri katerem je, po mojem mnenju, še manj nadzora in poučenosti..

Osnovna šola Franceta Prešerna Kranj

VRTEC

	število	Preventiva LAS	Preventiva DRUGI IZVAJALCI
Predavanje za starše	45	Zdenka Zalokar Divjak, Doslednost v vzgoji	
Predavanje za vzgojitelje			
Drugo			
Skupaj	45		

Predlogi, opažanja s strani šole, staršev, otrok

Predavanja so s strani staršev in vzgojiteljic zelo dobro sprejeta in se jih udeleži resnično veliko staršev. Samo vsebino in pa izvajalca predavanja vsako leto strokovno izberejo vzgojiteljice vrtca v sodelovanju s svetovalno službo.

OSNOVNA ŠOLA

Razred	število	Preventiva LAS	Preventiva DRUGI IZVAJALCI
1.r			Zdravstvena higiena - ZD Kranj Varna pot v šolo – policist svetuje Zdravi zobki – ZD Kranj
2.r			isto
3.r			isto
4.r			Isto Zobna preventiva – ZD Kranj.
5.r			isto
6.r			
7.r	72	Spletno nasilje in Zasvojenost s spletom in računalnikom, Varni internet	isto
8.r			Isto Zobna preventiva – ZD Kranj

9.r	69	Nasilje med vrstniki, Zavod Modrin in Nelegalne in legalne droge, RK Kranj	isto
Predavanja za starše	35 36		1.Aleksander Zadel – Odvisnost 2.Zdenka Zalokar Divjak – Vzgoja otrok, odgovornost in postavljanje meja
Predavanja za učitelje	50		1.Varstvo pri delu 2.Peter Topić – Odvisnost 3.Aleksander Zadel – Motivacija, samomotivacija in odgovorno vedenje
Drugo			
Skupaj	262		

Predlogi, opažanja s strani šole, staršev, otrok

Preventivne delavnice in predavanja so dobro sprejete tako s strani učencev in staršev. Za starše in učence planiramo tiste preventivne dejavnosti, ki so vezane na aktualno problematiko in potrebe tako šole kot širše skupnosti. Že dalj časa opozarjamo, da nam LAS omogoča delavnice samo za dva razreda osnovne šole, želeli pa bi, da se šola samostojno odloči glede nato, kateri razred vključiti v sam program.

e) Srednje šole Mestne občine Kranj (poročilo za vse srednje šole je zbrala ga. Vera Dušak Prevc, svetovalna delavka Gimnazije Franceta Prešerna)

Gimnazija Kranj

Oddelki	število	Preventiva LAS	Preventiva DRUGI IZVAJALCI
1.letniki	119	2 predavanji, Varni internet , Miha Kramli	Zdravstveni dom Kranj – 1 predavanje
2.letniki	204	1 predavanje, Janez Ciperle	Zdravstveni dom Kranj -1 predavanje
3.letniki	225		Zdravstveni dom Kranj – 2 predavanji
4.letniki			
Predavanja za starše			
Predavanja za učitelje			
Drugo			
Skupaj	628		

Predlogi, opažanja s strani šole, staršev, dijakov

Delavnice, ki smo jih izvajali so dijaki dobro sprejeli: kemične in nekemične odvisnosti, Narodnost, Varni internet. Dijakom so bili všeč predavatelji, ki so na zanimiv način predstavljali različna področja – ni bilo suhoparno, predstavljali so vsakodnevne izkušnje.

Srednja ekonomska, storitvena in gradbena šola, ŠC Kranj

Oddelki	število	Preventiva LAS	Preventiva DRUGI IZVAJALCI
1.letniki	131		Zdravstveni dom Kranj (Zdrava prehrana in zdrav življenjski slog) Safe.si (Zasvojenost s tehnologijo)
2.letniki	129	Labirint omame (Alteršola, Iris Šober, s.p.) Medvrstniško nasilje (Alteršola, Iris Šober, s.p.)	Zdravstveni dom Kranj (Zdrav odnos do telesa)
3.letniki	93		Zdravstveni dom Kranj (Varna in odgovorna spolnost) Še vedno vozim vendar ne hodim.
4.letniki	34		Zdravstveni dom Kranj (Stres, spoprijemanje s stresom in tehnike sproščanja) Safe. si (Varni internet)
Predavanja za starše	*celotni ŠC Kranj, podatka o udeležbi	ZD Kranj: Stres, spoprijemanje s stresom in tehnike sproščanja Zasvojenost s prepovedanimi substancami	
Predavanja za učitelje			
Drugo			
Skupaj	387 brez staršev		

Predlogi, opažanja s strani šole, staršev, dijakov

Vse preventivne vsebine na šoli so dobrodošle. Ker gre za zdravje otrok, starši to zelo podpirajo. Glede na evalvacijo s strani dijakov, so delavnice kvalitetno izvedene in bi jih tudi v prihodnje radi izvajali. Pogrešamo sofinanciranje teme »motnje hranjenja«, saj na šoli v zadnjih dveh letih opažamo to problematiko.

Šolski center Kranj, Srednja tehniška šola in Strokovna gimnazija

Oddelki	število	Preventiva LAS	Preventiva DRUGI IZVAJALCI
2.letniki	10 oddelkov 230 dijakov		Varni internet – Tilen Dominka
2.letniki	10 oddelkov 230 dijakov		Doge – društvo OAZA
2.letniki	10 oddelkov 230 dijakov		Alkohol, ne hvala – društvo OAZA

1.letniki	7 oddelkov 200 dijakov		Medvrstniške delavnice Mladinske zveze
1.letniki	7 oddelkov 200 dijakov		Zdrav življenjski slog v povezavi z načeli zdravega prehranjevanja, ga. Alenka Terbovc
2.letniki	10 oddelkov 230 dijakov		Zdrav odnos do telesa: ustno zdravje, solarij, tatoo, piercing, zgodnje zaznavanje bolezenskih sprememb, ga. Alenka Terbovc, Zdravstveni dom Kranj
3.letniki	8 oddelkov 195 dijakov		Varna in odgovorna spolnost, predavatelj ga. Alenka Terbovc, g. Jošt Torkar
4.letniki + 2. letnik PTI	7 oddelkov 160 dijakov		Stres, spoprijemanje s stresom in tehnike sproščanja, predavatelj g. Jošt Torkar, Zdravstveni dom Kranj
1.letniki PTI	2 oddelka 45 dijakov		Kemične in nekemične zasvojenosti ga. Alenka Terbovc, Zdravstveni dom Kranj
<u>Predavanja za</u>			
Starše			Stres, spoprijemanje s stresom in tehnike sproščanja, predavatelj g. Jošt Torkar, Zdravstveni dom Kranj
Učitelje			
Drugo			
<u>Skupaj</u>			

Predlogi, opažanja s strani šole, staršev, dijakov:

Menimo, da so delavnice in predavanja dobro izvedene in pomenijo pomembno preventivno aktivnost, zato so tovrstne dejavnosti del Letnega delovnega načrta šole.

Gimnazija Franceta Prešerna

Oddelki	število	Preventiva LAS	Preventiva DRUGI IZVAJALCI
1. letniki	130 (5 oddelkov)	»Nasilje-kaj je to in kaj lahko naredim« -izvajalka ga. Janja Frelih Gorjanc	
1. in 2. letniki	Skupaj dijaki iz 10 oddelkov		Varno na spletu, izvajalec Safe.si
2. letniki	120 (5 oddelkov)	Varni internet –zasvojenost s spletom –g. Tilen Dominko	

2. letniki	120 (5 oddelkov)	Prevenција pred drogami, izvajalec g. Mile Hodnik	
2. in 3. letniki	10 oddelkov		»Še vedno vozim –vendar ne hodim«, o varnosti v cestnem prometu, o zlorabi alkohola, izvajalec Zavod Vozim in Društvo paraplegikov
1., 2. in 3. letniki	Iz 15 oddelkov		Gledališka predstava v KD Kokrica »Jaz, Batman« (o vrstniškem nasilju)
3. letniki	100 (5 oddelkov)		Gledališče Ane Monroe, pedagoška interaktivna predstava »Od-govor-nost«
1. letniki	140 (5 oddelkov)		Zdrav življenjski slog v povezavi z načeli zdravega prehranjevanja, ga. Alenka Ter
2. letniki	120 (5 oddelkov)		Zdrav odnos do telesa: ustno zdravje, solarij, tatoo, piercing, zgodnje zaznavanje bolezenskih sprememb, ga. Alenka Terbovc, Zdravstveni dom Kranj
3. letniki	110 (5 oddelkov)		Varna in odgovorna spolnost, predavatelj ga. Alenka Terbovc, g. Jošt Torkar
4. letniki	110 (5 oddelkov)		Stres, spoprijemanje s stresom in tehnike sproščanja, predavatelj g. Jošt Torkar, Zdravstveni dom Kranj
Predavanja za			
Starše	20		Mladostnik, kdo si? Kako ti pomagamo?«, predavatelj dr. Franci Petek
Učitelje	40		»Mladostnik, kdo si? Kako ti pomagamo?«, predavatelj dr. Franci Petek

Učitelje	40		Predavanje o varnosti na spletu, izvajalec Arnes
Skupaj	Okoli 500 dijakov (nekateri v več delavnicah)		

Predlogi, opažanja s strani šole, staršev, dijakov

Na šoli redno izvajamo preventivo s področja odvisnosti od raznih drog, varne rabe interneta (nevarnosti, zasvojenost), že nekaj let pa tudi s področja nenasilne komunikacije. Delavnice iz področja varnega interneta so bile izvedene za dijake in zaposlene na šoli. V šolskem letu so bila zelo dobrodošla predavanja v okviru Vzgoje za zdravje v srednjih šolah, ki sta jih izvajala strokovna sodelavca iz Zdravstvenega doma Kranj. Tematika predavanj je bila različna po letnikih in prilagojena starosti dijakov. Vse delavnice so bile med dijaki dobro sprejete. Za naprej želimo izvajati preventivne delavnice s področja preventive pred zlorabo drog, nenasilne komunikacije, spletnih nevarnosti, prehranskih motenj ter tehnike za spoprijemanje s stresom. V bodoče pa želimo vključiti tudi dodatna izobraževanja s področja vzgojne problematike za starše.

f) Kranjski vrtci (poročilo je podala ga. Andreja Pungartnik, psihologinja)

	število	Preventiva LAS	Preventiva DRUGI IZVAJALCI
Predavanje za starše	4X = 100	*Dobro partnerstvo za dobro starševstvo * Kako postati navdihujoči starši za vaše otroke * Rajsko otroštvo-peklensko najstništvo * Zdrav odnos do gibanja, športa-ene od poti v življenje brez odvisnosti	Izvajanje preventivnih CAPP delavnic(v 3 skupinah)-strok. delavke vrtca
Predavanja za vzgojitelje	4X = 20		6
Drugo			
Za otroke			72
Skupaj		120	

Predlogi, opažanja s strani vrtca, staršev, vzgojiteljev

Starši so s predavanji zadovoljni, nekateri si jih želijo še več. Prav tako je vedno več tudi očetov oz. parov. To jim omogočamo tudi z organiziranim varstvom, v času predavanja.

Pri predavanjih jim je najbolj všeč, če dajejo veliko konkretnih primerov, nasvetov, lastne izkušnje predavateljev; to da so strokovna a hkrati sproščena, zabavna.

Za vzgojitelje so prav tako dobrodošla predavanja, ki prinašajo nove, uporabne informacije, ki jih podpirajo v njihovi profesionalni rasti in delavnice, ki krepijo njihove veščine za prepoznavanje stisk in nudenje pomoči otrokom.

V KV v skladu z LDn izvajamo tudi več prioritarnih nalog, ki so povezane s preventivo v najširšem smislu (Pasavček, Varo v prometu- Prometni varnostni dan; Zdravje otrok in zaposlenih v vrtcu (prehrana, gibanje....), Eko vrtec, Varo s soncem (NIJZ).

g) Mladi (poročilo je podala ga. Špela Podobnik)

V letu 2017 smo izvedli nekaj akcij, ki bi pomagale pri ozaveščanju mladih o škodljivosti drog.

Tekom naših koncertov smo izvajali akcijo Tudi trezen se lahko zabavam, kjer sta hostesi udeleženi brezplačno preverili nivo alkohola v izdihanem zraku. Popolnoma trezni so dobili nagrado (KŠK majica, KŠK kondom, KŠK kemik ...).

V letu 2018 bomo izvajali enake akcije tekom koncertov kot v letu 2017, prav tako pa bomo poskušali organizirati kakšen projekt več, ki se dotika tovrstne problematike.

h) Center za socialno delo, Center za pomoč, terapijo in socialno rehabilitacijo, Labirint, Sejmišče 4 (poročilo je podala ga. Tina Mohar, strokovna delavka)

Trend rasti poseganja po kokainu, novih sintetičnih drogah in medikamentih (pomirjevala, protibolečinska sredstva, intravenozna uporaba oziroma zloraba opiatnih substitutov) je še vedno prisoten. Pri odrasli obravnavani populaciji upada uporaba heroina, pri mlajših in starejših mladostnikih pa opazamo povečano eksperimentiranje z alkoholom, v kombinaciji s povečanim rekreativnim kajenjem marihuane. Med mlajšimi in starejšimi mladostniki opazamo tudi zlorabo novih sintetičnih drog, ki pa je težje dokazljiva s hitrimi testi, hkrati pa je povečana uporaba toksičnih sredstev, ki ne spadajo med nedovoljene substance.

Pri tej populaciji uporabnikov opazamo, da je vse bolj zaskrbljujoče opijanje z alkoholom ter vse bolj prisotno kompulzivno uživanje alkohola. Tudi starostna meja, ko mladi začnejo posegati po psihoaktivnih substancah, se niža.

FINANČNO POROČILO

LETO 2017	plan	realizacija
I. ODHODKI - SKUPAJ	12.000,00	11.745,52
Preventivne dejavnosti - skupaj	11.600,00	11.399,30
<i>javni razpis za preventivne programe</i>	<i>11.600,00</i>	<i>11.399,30</i>
Stroški okroglih miz, ostale aktivnosti, pogostitev - skupaj	400,00	346,22

II. NEPORABLJENA SREDSTVA - SKUPAJ	254,48
<i>Neporabljena sredstva za stroške okroglih miz,...</i>	<i>53,78</i>
<i>neporabljena sredstva za preventivne programe</i>	<i>200,70</i>

Pripravila:
Tina Bermež
Višja svetovalka

MILE HODNIK
Predsednik LAS

